

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
 СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
 Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій
 Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ
 Декан факультету
 _____
 (підпис) _____ (прізвище, ініціали)
 “ _____ ” _____ 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Теорія та історія культури

Освітньо-кваліфікаційний рівень _____ **бакалавр** _____
 (бакалавр, спеціаліст, магістр)

Напрямок підготовки (спеціальність)
 _____ **0.28 Менеджмент соціокультурної діяльності** _____
 (шифр та назва напряму підготовки (із зазначенням за необхідності фахового спрямування) або шифр та назва спеціальності)

Форма навчання _____ **денна** _____
 (денна, заочна, вечірня)

ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

за вибором ВНЗ
 _____
 (обов'язкова, за вибором ВНЗ, за вибором студента)

Семестр викладання	Загальний обсяг, годин/кредит.	Аудиторні заняття, годин				Самостійна робота студента, годин				Форма контролю ісп. (д/зал.)
		Всього	Лекції	Практичні (семінарські)	Лабораторні	Всього	тому числі			
							ІРС під керівн. викладача	Інд. завдання. вид / обсяг	Самостійне опрацювання матеріалу	
1	150/5	64	32	32	-	86	-	-	86	ПМК.

Розробник: _____ **Щербина-Яковлева О.Ю., докт. філос.н., проф.** _____
 (вказати авторів, їх наукові ступені та посади)

Затверджено на засіданні кафедри, протокол № _____ від _____ 2017 р.

Суми – 2017 р.

1. МЕТА

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні уявлення про світову культуру, її види та форми, теоретичні підходи та концепції щодо її розуміння, основні історичні ступені її розвитку.

Метою Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія та історія культури» є розглянути та проаналізувати культурно-історичні епохи, з'ясувати їх особливості та спільні закономірності розвитку, спрогнозувати тенденції подальшого культурного розвитку; на основі знань проблематики та предметної сфери теорії та історії культури як культурологічної дисципліни, специфіки філософсько-культурологічного пізнання дійсності, методології сучасних культурологічних досліджень, сформувати у студентів уміння у процесі вивчення історичної та сучасної інформації з розвитку культури реалізовувати культурологічний підхід.

- **Завдання** курсу: познайомити студентів з теоретичними проблемами культури: зі змістом поняття „культура”; її структурою й функціями; її знаковим, символічним характером; морфологією культури; динамікою культури;
- навчити розкривати символіку культурних „текстів”;
- формувати уявлення про основні культурні засади суспільства;
- реалізовувати принцип історичної еволюції технологій матеріального, соціального та інтелектуального виробництва як основи історичної типології культури;
- ознайомити з хронологією основних епох розвитку світової культури;
- давати загальну характеристику цих епох (традицій та новацій, ставлення та вимог до людини, специфічних форм діяльності й самосвідомості, тощо);
- характеризувати основні напрями й стилі світового мистецтва;
- навчити сприймати художні явища як складові світової культури;
- порівнювати різні культурні явища, відзначати їх схожість і відмінність;
- розвивати естетичні почуття й мислення студентів;
- виховувати любов і повагу до різних культур;
- формувати вміння бачити світовий контекст української культури та усвідомлювати її національну своєрідність і внесок у розвиток світової культури.

У результаті засвоєння навчальної дисципліни студенти повинні:

знати: зміст поняття „культура”, її структуру й функції, сутність знаково-символічного характеру культури, механізм динаміки культури, основні культурні засади суспільства, хронологію основних епох розвитку світової культури; художні принципи основних напрямів й стилів світового мистецтва; основні культурологічні поняття історії світової культури, особливості кожної культурно-історичної епохи, їх спільні та відмінні риси, основні здобутки історії культури кожної культурно-історичної епохи.

вміти: аналізувати особливості культурно-історичних епох, проводити компаративний аналіз різних епох, проводити паралелі культурного розвитку окремих історичних епох зі сьогоденням, прогнозувати тенденції подальшого

культурного розвитку з урахування історично-культурних закономірностей; розкривати символіку культурних „текстів”, реалізовувати принцип історичної еволюції технологій матеріального, соціального та інтелектуального виробництва як основи історичної типології культури, давати загальну характеристику основних епох розвитку світової культури, оцінювати художні явища як складові світової культури, порівнювати різні культурні феномени.

ПРОГРАМА

РОЗДІЛ 1. ТЕОРІЯ КУЛЬТУРИ

Тема 1. Предмет та завдання курсу «Теорія та історія культури»

Передумови та процес формування теорії культури як загальногуманітарної міждисциплінарної науки. Дослідження найбільш загальних закономірностей розвитку культури як цілісної системи, її сутнісних характеристик, присутніх у всіх відомих культурах людства, як предмет теорії культури. Структура культурологічного знання. Культурологія як загальна теорія культури. Основні категорії теорії культури: культурні універсалії, патерни, архетипи, культурна таксономія, культурна парадигма. Теоретичні засади систематизації історико-культурного матеріалу. Історія культури (історична культурологія) на перетині філософії історії та культури (як галузей філософського знання), теорії культури (як культурологічної науки), „класичної” історії культури (як історичної науки), „галузевих” історій різних спеціалізованих сфер людської діяльності (як розділів відповідних профільних наук), а також соціології та етнографії.

Тема 2. Методологія сучасних культурологічних досліджень.

Загальногуманітарний характер методології. Відмінність від методології природничих наук. Запозичення й розвиток методів філософських і гуманітарних наук. Філософська, загальнонаукова та конкретно наукова методології в культурологічних дослідженнях. Емпіричні та теоретичні методи у вивченні культури. Абстрагування і конкретизація. Структурні, функціональні та типологічні методи дослідження культури. Системні й порівняльні (компаративні) методи культурологічних досліджень. Генетичний, реконструктивний методи та метод моделювання в дослідженні культури. Специфічні методології дослідження культури. Феноменологія і герменевтика. Психологія. Постмодерністські методології осмислення культури.

Тема 3. Теоретичні проблеми вивчення культури

Генезис поняття „культура”. Основні інтерпретації поняття „культура” в теорії культури. "Діяльнісний" підхід до визначення сутності культури. Культура як спосіб буття родової людини, що самовідновлюється.

Інформаційно-семіотичне розуміння культури. Культура як цілісний інформаційний процес. Культура як світ смислів. Різновиди смислів: знання, цінності, регулятиви. Нормативний характер культури. Культура як світ знаків. Семіотичне поле культури. Типи знаків і знакових систем: природні, функціональні, конвенціональні, вербальні (природні мови), знакові системи запису. Символ як форма існування культури. Функції мови в культурі. Розвиток знакових систем як історико-культурний процес. Тексти та їх інтерпретація. Науковий і "гуманітарний" підходи до інтерпретації текстів. Герменевтика як філософське вчення та теорія і практика інтерпретації текстів. Передумови та способи інтерпретації. Тема

Тема 4. Структура, функції та динаміка культури

Духовна і матеріальна культури. Культурні об'єкти, артефакти культури, культурні риси, культурні системи й конфігурації. Функції культури. Культура як спосіб збереження і трансляції соціального досвіду. Культура як засіб соціалізації людини. Наступність, традиції та новаторство в культурі. Динаміка культури як розділ теорії культури, який описує засоби, механізми й процеси трансформації культури, її рух, зміну. Культурні процеси як зміна в часі стану культурних систем і об'єктів, а також типові моделі взаємодії між людьми та їх соціальними групами.

Тема 5. Основні типи культурних процесів. Культурогенез як один з видів соціальної та історичної динаміки культури. Сутність культурогенезу як процесу постійного самовідновлення культури й постійного породження нових культурних форм і систем. Культурна інноватика як форма культурогенезу.

Культурна мінливість як властивість ініційованого або спонтанного самовідновлення культури спільнот. Основні причини прогресивної (інновативної) культурної мінливості. Рівні мінливості. Соціокультурний прогрес як процес поступального розвитку, історичної еволюції культури. Відтворення культури як трансляція культури за допомогою соціалізації та інкультурації молодого покоління. Відтворення культури як процедура відтворення суспільства як цілісної і культурно специфічної людської спільноти.

Тема 6. Історія культури як теоретичне знання

Історія культури як історична культурологія. Предмет і завдання історії культури як культурологічної дисципліни. Історія культури (історична культурологія) як наука про проблеми історичної динаміки культури, походження культурних феноменів, мінливості фундаментальних принципів і технологій організації та здійснення соціальної життєдіяльності спільнот. Галузі наукових досліджень і сфери пізнавального інтересу історичної теорії культури. Пізнання фундаментальних теоретичних закономірностей соціальної консолідації і нормативної регуляції колективного існування людей під впливом культури.

Тема 7. Історична типологія й періодизація світової культури

Закономірності історичного розвитку культури. Залежність трактування історії культури від розуміння її сутності та структури. Визнання та заперечення єдності культури людства в історії культурологічної думки. Основні концепції історико-культурних типів. Людина як духовна істота у філософії культури й філософії історії Г. В-Ф. Гегеля. Загальнолюдський характер культури. Три типи культури: східний, античний, християнсько-германський. Матеріалістична концепція історії К.Маркса. Зміни в історії як результат розвитку матеріального виробництва. Теоретичне обґрунтування „культурно-історичних типів” у концепції М.Я Данилевського. Трагедія культури в філософії життя О. Шпенглера. Теорія локальних цивілізацій або замкнених культур. Культурно-історична концепція К. Ясперса. Поняття „вісі” світової історії. Захід і Схід як культурно-історичні типи. Поняття “Заходу” і “Сходу” в теорії культури.

Становище індивіда в групі і суспільстві. Статус жінки. Співвідношення світської і релігійної орієнтації. Ставлення до традицій і новаторства.

Тема 8.

РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ

Тема 9. Архаїчна (первісна) культура як перший історичний тип культури

Історичне значення і культурний смисл пізнього палеоліту. Періоди розвитку первісної культури. Культурогенез. Проблема переходу від біологічної форми буття до соціокультурної. Історична метаморфоза перетворення біологічної форми буття в антропосоціокультурну. Ізоморфізм онтогенезу й філогенезу у процесі формування культури. Предметне й духовне освоєння світу. Душа первісної людини. Особливості архаїчної свідомості. Ранні форми мислення. Тотем. Табу. Міф як форма культури. Містична причетність як основне відношення міфу. Гносеологічний аспект міфу. Онтологічний аспект міфу. Аксіологічний аспект міфу. Архетип „Світового дерева”. Людина та община: міф як заперечення індивідуальності і свободи. Міф і магія. Роль чаклунства і ритуалу в первісному суспільстві. Первісне мистецтво. Синкретизм і поліфункціональність архаїчного мистецтва.

Тема 9. Культура доіндустріального (традиційного аграрного) суспільства

Становий характер організаційної структури суспільства. Поява політичної складової (держави) у житті суспільства, воєн, законів, мистецтва управління тощо. Початок процесу інституціоналізації та поступової спеціалізації деяких форм діяльності. Виникнення писемності і нові можливості культурного відтворення. Зародкові форми освіти. Збереження вирішальної ролі традиції. Політичні закони та релігійні встановлення як основні регулятори життя в містах. Тотальне насильство як основний засіб регуляції. Формування систематичних релігій, філософії, передумов раціональної науки. Мистецтво як частина релігійної обрядовості. Екстенсивний тип соціального виробництва. Індивідуальна ручна праця й позаекономічні форми примусу до неї (рабство, феодалне право). Адаптація до історичних умов буття (до соціального оточення, сусідніх народів і відтворення основних традиційних форм соціального життя як релігійно санкціонованих і єдино правильних як сенс життя. Формування характерних рис елітарної культури.

Культура Стародавнього Сходу. Особливості східного світогляду і картини світу. Спільні і відмінні риси східних деспотій. Конфуціансько-даосистський тип культури. Індобуддійська культура. Арабо-мусульманський тип культури. Античність як тип культури. Античний космологізм. Антропоцентризм. Античний поліс як культурний феномен. Соціальна структура і принципи полісного життя. Демократизм як риса античної культури. Система виховання. Мистецтво в структурі античної культури. Західноєвропейська середньовічна культура. Світоглядні засади середньовічної культури. Ієрархії космічні, церковні і соціальні. Етапи розвитку середньовічної культури. Динаміка центрів культурного життя: монастир, феодалний маєток, місто. Романський і готичний стилі в мистецтві. Особливості історичного розвитку Візантії.

«Візантивізм» як сукупність культурних особливостей. Візантійський стиль у мистецтві.

Тема 10. Культура індустріального суспільства

Модернізація як злам традиційного суспільства й народження якісно нового типу суспільства. Відродження й Реформація як перехідні періоди в культурі та передумови модернізації. Принципи ренесансної культури. Антропоцентризм і гуманізм. Людина як діяч. Ренесансний індивідуалізм і його зворотний бік. Креативний характер культури. Причини кризи ренесансної культури. Мистецтво як форма пізнання світу. Спільне і відмінне в Італійському й Північному Відродженні. Причини і світоглядні наслідки Реформації. Розуміння людини та її життєвого покликання. Утвердження нової буржуазної моралі. Прагматизм і сакралізація буденного життя. Вплив Реформації на мистецтво. Західноєвропейська культура Нового часу. Світоглядні засади нової культури. Раціоналізм. Сцієнтизм. Перманентна науково-технічна революція. Винайдення і впровадження у практику усе більш досконалих технологій промислового виробництва, наукового пошуку, відтворення особистості. Стандартизація форм життя людини. Світ продуктів людської діяльності (штучних речей та інформації) як предмет адаптації. Високий рівень спеціалізованості та інституціоналізованості діяльності. Поступова деградація станової системи. Народження буржуазних націй. Тип високо автономної особистості — вільного виробника, конкурентноздатного індивіда, що відкрито продає свою працю і талант на ринку з єдиними для всіх правилами. Просвітництво. Просвітницький ідеал людини і суспільства. Внутрішній світ людини як провідна тема мистецтва. Художні стилі епохи. Бароко як світогляд і стиль мистецтва. Естетика та художня практика класицизму: принципи, теми, жанри. Рококо. Людина і світ у культурі романтизму. Реалізм як тип культури. Декаданс у культурі другої пол. XIX ст. Художні напрямки декадансу. Модерністська культурна революція. Особливості модерного образу світу і людини. Культурні претензії мистецького авангарду. Художній і політичний авангард. Основні напрямки модерного мистецтва.

Тема 11. Тенденції розвитку світової культури XX – поч. XXI ст.

Трансформація світоглядних настанов і системи цінностей у XX – поч. XXI ст. Від індустріального до постіндустріального суспільства. Культура постіндустріального типу. Перехід на більш досконалі (комп'ютерні) системи одержання й обробки інформації (а отже, і прийняття управлінських рішень), а також на автоматизовані системи виробництва. Ліберальна демократія як основа соціальної організації. Ідея тотального соціального компромісу, перехід до системи «м'яких соціальних взаємодій», «неконфронтаційного типу солідарності». Витіснення національних, релігійних, станових і інших традицій у сферу приватного життя індивіда. Нові принципи соціальної самореалізації особистості за рахунок підвищення її соціальної мобільності, перманентного перенавчання, підвищення кваліфікації і т.п. Глобальна комунікація між людьми усього світу і можливість необмеженого нагромадження й обробки інформації. Вільне пересування мільйонів людей та їх знайомство з будь-якими

культурами. Проблема культурної компетентності особистості в умовах наростаючої плюральності і мультикультурності соціального середовища. Проблема психологічної адаптації людини в надлишковому інформаційному середовищі. Масова та елітарна культури. Поняття “еліти” і “маси”. “Людина еліти” і “людина маси”.

Тема 12. Основні риси і суспільні функції елітарної культури

Тоталітарне суспільство і культура. Умови формування і соціальна база тоталітаризму. Основні риси тоталітарного суспільства: бюрократизація, мілітаризація, терор, волюнтаризм і уніфікація способу життя і мислення. Роль харизматичного лідера в тоталітарній культурі. Замкнений характер культурного життя. Нова міфологія. Образи тоталітарного мистецтва.

Тема 13. Масова культура як засіб стандартизації життя і маніпулювання суспільною свідомістю

Науково-технічний прогрес як умова масовізації культури. Масова культура як прояв демократизації і підвищення життєвого рівня. Психологічні засади. Форми і жанри масової культури.

Тема 14. Молодіжна субкультура другої половини ХХ ст. та її світоглядне обґрунтування

Контркультура і субкультура. Проблема “батьків” і “дітей”. Форми молодіжної субкультури: сексуальна революція, наркоманія, східний містицизм. “Рок” як молодіжна субкультура.

Тема 15. Художня культура постмодернізму. Статус митця і мистецтва. Ставлення до художньої традиції.

Постмодерн: визначення поняття. Модерн і постмодерн. Культура як текст. Основні принципи постмодерного світогляду. Скасування ціннісних ієрархій. Відмова від опозиції “масового” і “елітарного”.

СТРУКТУРА ЗАЛІКОВИХ КРЕДИТІВ КУРСУ

Т е м а	Загальний обсяг, годин	Лекції, годин	Практичні (семінарські) заняття, годин	Лабораторні роботи, годин	Самостійне опрацювання матеріалу (у тому числі ІРС), годин	Інд. завд. . годин
1-й модульний цикл дисципліни						
Тема 1. Предмет та завдання курсу «Теорія та історія культури»	10	2	2	0	6	0

Тема 2. Методологія сучасних культурологічних досліджень	10	2	2	0	6	0
Тема 3. Теоретичні проблеми вивчення культури	10	2	2	0	6	0
Тема 4. Структура, функції та динаміка культури	10	2	2	0	6	
Тема 5. Основні типи культурних процесів	10	2	2	0	6	
Тема 6. Історія культури як теоретичне знання	10	2	2	0	6	0
Тема 7. Історичні типологія й періодизація світової культури	10	2	2	0	6	0
Тема 8. Оглядова лекція						
Усього		14	14	0		
2-й модульний цикл дисципліни						
Тема 9. Архаїчна (первісна) культура як перший історичний тип культури	10	2	2	0	6	
Тема 10. Культура доіндустріального (традиційного аграрного) суспільства	10	2	2	0	6	
Тема 11. Культура індустріального суспільства	10	2	2	0	6	
Тема 12. Тенденції розвитку світової культури ХХ – поч. ХХІ ст.	10	2	2	0	6	
Тема 13. Основні риси і суспільні функції елітарної культури	10	2	2	0	6	
Тема 14. Масова культура як засіб стандартизації життя і маніпулювання суспільною свідомістю	10	2	2	0	6	
Тема 14. Молодіжна		2	2	0	6	

субкультура другої половини ХХ ст. та її світоглядне обґрунтування	10					
Тема 15. Художня культура постмодернізму	10	2	2	0	6	
Тема 16. Оглядова лекція		2	2			
Всього по 2-му модульному циклу		16	16			
Разом	150	32	32	0	90	0
Контрольний захід за 2 модульних цикли: тощо	тестовий контроль та колоквіум					
Всього з навчальної дисципліни	150	30	30	0	90	0

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

- Заняття 1. Поняття та історична типологія культури (2 год.).
- Заняття 2. Методологія сучасних культурологічних досліджень (2 год.).
- Заняття 3. Теоретичні проблеми вивчення культури (2 год.).
- Заняття 4. Структура, функції та динаміка культури (2 год.).
- Заняття 5. Основні типи культурних процесів (2 год.).
- Заняття 6. Історія культури як теоретичне знання (2 год.).
- Заняття 7. Історична типологія й періодизація світової культури (2 год.).
- Заняття 8. Проміжна модульна атестація (2 год.).
- Заняття 9. Культура доіндустріального (традиційного аграрного) суспільства (2 год.).
- Заняття 10. Культура доби Відродження. Нова концепція людської особистості і нова модель освіти (2 год.).
- Заняття 11. Доба абсолютизму і час просвітництва. Класицизм як мистецтво героїчної громадянськості (2 год.).
- Заняття 12. Європейська культура ХІХ століття. Новий соціальний і духовний досвід та його породження — індивідуалістична культура (2 год.).
- Заняття 13. Культура індустріального суспільства. Модерн як доба в культурі (2 год.).
- Заняття 14. Культура ХХ століття. Постмодерн. Загострення проблем гуманізму в житті і мистецтві. (2 год.).
- Заняття 15. Тенденції розвитку світової культури ХХ – поч. ХХІ ст. (2 год.).
- Заняття 16. Підсумково-модульна атестація (2 год.).

ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ

Не передбачені планом.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Не передбачені планом.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції:

лекції-теоретичні огляди
лекції-дискусії;
лекції-конференції;
лекції-візуалізації із використанням мультимедійних технологій

Практичні заняття:

практичні заняття-дискусії;
практичні заняття- наукові конференції

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Письмові контрольні роботи поточного контролю, тестування за темами і розділами; підсумковий письмовий тест; захист навчального проекту.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчально-методичний комплекс з дисципліни "Історія української культури" [Текст] : для студ. неспец. ф-в та ін-в / В. М. Даниленко [та ін.] ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Ін-т укр. філол., Каф. історії та етнополітики. - К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2010. - 195 с.
2. Полянська, В. І. Культурологія, етика, естетика [Текст] : метод. рек. для студентів ден. форми навчання / [Полянська В. І.] ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Навч.-наук. ін-т історії та права, Каф. філос. думки та культурології. - Херсон : Гринь С. Д. [вид.], 2014. - 239 с.

ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Системні програмні засоби: Microsoft Windows XP, Microsoft Vista
2. Прикладні програмні засоби: Microsoft Office 2007 Pro, FireFox

ЛІТЕРАТУРА

№ п/п	Назва (повне бібліографічне описання)	Наявна Кількість примірників	Вид
Основна література			
1	Бундюченко, Т. В. Історія культури зарубіжних країн [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів ВНЗ / Т. В. Бундюченко ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Навч.-наук. ін-т історії, політології та права. - Миколаїв : Гельветика, 2015. - 311 с. - (Навчально-методичні посібники). - Бібліогр.: с. 308-310	15	навч. посіб.
2	Гіоргадзе, Галина Василівна. Культурологія для	7	навч.

	вищих мистецьких навчальних закладів [Текст] : навч.-метод. посіб. / Галина Гіоргадзе ; Київ. держ. ін-т декор.-приклад. мистец. і дизайну ім. М. Бойчука. - Л. : ЗУКЦ, 2011. - 135 с. : іл. - Бібліогр.: с. 130-135.		посіб.
3	Культурологія: теорія та історія культури [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. І. Тюрменко [та ін] ; за ред. проф. І. І. Тюрменко. - Вид. 3-тє, переробл. та доп. - К. : Центр учбової літератури, 2010. - 369 с. : іл. - Бібліогр. у кінці тем.	8	навч. посіб.
4	Полянська, В. І. Культурологія, етика, естетика [Текст] : метод. рек. для студентів ден. форми навчання / [Полянська В. І.] ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Навч.-наук. ін-т історії та права, Каф. філос. думки та культурології. - Херсон : Грінь С. Д. [вид.], 2014. - 239 с. - Бібліогр. в кінці розд.	5	навч. посіб.
5	Михайличенко, Дмитро Юрійович. Практикум з навчальної дисципліни "Культурологія" [Текст] : навч.-практ. посіб. / Михайличенко Д. Ю., Белікова Ю. В., Потоцька Ю. І. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. - 192 с. : іл. - Бібліогр.: с. 180-190.	5	навч. посіб.
6	Глосарій з навчальної дисципліни "Культурологія" для студентів усіх галузей знань усіх форм навчання [Текст] / Харк. нац. екон. ун-т ; уклад. І. В. Малець [та ін.]. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2009. - 143 с. - Бібліогр.: с. 143.	3	навч. посіб.
9	Жаборюк, Анатолій Андрійович. Художній світ доби Відродження (ідеї, образи, стиль) [Текст] : посіб. з історії світової худож. культури / Анатолій Жаборюк ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, Каф. теорії л-ри і компаративістики. - О. : Астропринт, 2010. - 192 с. + 16 л.: іл. - Бібліогр.: с. 184-187.	2	навч. посіб..
10	Крижановська, Наталя Євгенівна. Історія української культури [Текст] : навч.-метод. посіб. / Крижановська Наталя Євгенівна, Нефьодов Дмитро Валерійович ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Навч.-наук. ін-т історії, політології та права. - Херсон : Грінь Д. С., 2015. - 198 с. - Бібліогр.: с. 192-198.	3	навч. посіб.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

1. Бачинин В. А. Культурология. Энциклопедический словарь / В. А. Бачинин. – М.: Издательство Михайлова В. А., 205. – 286 с.
2. Ионин Л.Г. Социология культуры: путь в новое тысячелетие. – М.: «Логос», 2000. – 432 с.
3. Каган М. С. Философия культуры. СПб., 1996.
4. Каган М. С. Философская теория ценностей. СПб., 1997.
2. Каган М.С. Введение в культурологию: Курс лекций / Под ред. Ю.Н.Солониной, Е.Г.Соколова. – СПб., 2003. – 530 с.
3. Костина А. В. Массовая культура как феномен постиндустриального общества. М., 2003.
4. Лурье С.В. Историческая этнология / С.В.Лурье. – М.:Академический Проект: Гаудеамус, 2004. – 624 с.
5. Малиновский Б. Научная теория культуры / Б. Малиновский // Вопросы философии. 1983. – № 2. – С.116– 124.
6. Массовая культура и массовое искусство. «За» и «против». М., 2003.
7. Менеджмент в сфере культуры: российский и зарубежный опыт. СПб., 2006.
8. Многоликая глобализация. Культурное разнообразие в современном мире / Под ред. П. Бергера, С. Хантингтона. М., 2004.
9. Моисеев Н. Н. Универсум. Информация. Общество. М., 2001.
10. Морфология культуры: структура и динамика. М., 1994.
11. Парсонс Т.О социальных системах / Т.Парсонс; под ред. В.Ф.Чесноковой, С.А.Белановского; пер с англ. Е.Молодцовой и др. – М.:Академ. Проект, 2002. – 831 с.
12. Резник Ю. М. Культура как предмет изучения / Ю.М. Резник // Резник Ю.М. Введение в социальную теорию: Социальная системология. – М.: Наука, 2003. – 528 с. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.reznik-um.ru/lko/jur_reznik_3_1_01_1.htm
13. Уайт Л. Понятие культуры / Л. Уайт // Антология исследований культуры. – Т. 1. – Интерпретация культуры. – СПб., 1997. – 728 с.
14. Шестопал Р.Д. Словник-довідник з культурології: Навчальний посібник. – Вінниця: ПП «Нова книга», 2007. – 184 с.

ПЕРШОДЖЕРЕЛА

1. *Барт Р.* Империя знаков. – М., 2004.
2. *Бахтин М. М.* Эстетика словесного творчества. – М., 1999.
3. *Баиляр Г.* Избранное. Поэтика пространства. – М., 2004.
4. *Бек У.* Общество риска. На пути к другому модерну. – М., 2000.
5. *Белл Д.* Америка как массовая культура. – М., 1999.
6. *Белл Д.* Грядущее постиндустриальное общество. – М., 1993.
7. *Беньямин В.* Производство искусства в эпоху его технической воспроизводимости. – М., 1996.

8. *Бердяев Н. А.* Смысл истории. – М., 1990.
9. *Бердяев Н. А.* Философия свободы. Смысл творчества. – М., 1989.
10. *Библер В. С.* От наукоучения к логике культуры. – М., 1991.
11. *Библер В. С.* Нравственность. Культура. Современность (философские размышления о жизненных проблемах). – М., 1990.
12. *Бодрийяр Ж.* В тени молчаливого большинства или конец социального. – Екатеринбург, 2000.
13. *Бодрийяр Ж.* Система вещей. – М., 1995.
14. *Булгаков С. Н.* Философия хозяйства. Соч. в 2-х т. Т. 1. – М., 1993.
15. *Вебер М.* Избранные произведения. – М., 1990.
16. *Вебер М.* Протестантская этика и дух капитализма // Вебер М. Избранные произведения. – М., 1990.
17. *Гадамер Х. – Г.* Актуальность прекрасного. – М., 1991.
18. *Гадамер Х. – Г.* Истина и метод. Основы философской герменевтики. – М., 1988.
19. *Гартман Н.* Этика. – СПб., 2002.
20. *Гачев Г. Д.* Национальные образы мира. – М., 1998.
21. *Гейзенберг В.* Значение красоты в точной науке // Гейзенберг В. Шаги за горизонт. – М., 1975.
22. *Гердер И. Г.* Идеи к философии истории человечества. – М., 1977.
23. Герменевтика: история и современность. – М., 1985.
24. *Гумбольдт В. фон.* Об изучении языков, или план систематической энциклопедии всех языков // Антология культурологической мысли / Авт.-сост С. П. Мамонтов, А. С. Мамонтов. – М., 1996. – С. 74-75.
25. *Гумилев Л. Н.* Этносфера. История людей и история природы. – М., 1993.
26. *Данилевский Н. Я.* Россия и Европа. – М., 1991.
27. *Замятин Е.* Мы. Хаксли О. О дивный новый мир. – М., 1989.
28. *Зиммель Г.* Избранное. В 2-х т. – М., 1996.
29. *Камю А.* Бунтующий человек. – М., 1990.
30. *Кант И.* Основы метафизики нравственности // Величие здравого смысла. – М., 1992.
31. *Кассирер Э.* Избранное. Опыт о человеке. – М., 1998.
32. *Кассирер Э.* Техника современных политических мифов // Феномен человека: Антология. – М., 1993. С. 108-123.
33. *Кассирер Э.* Философия символических форм. – М., 2001.
34. *Кребер А., Клакхон К.* Культура. Критический анализ концепций и дефиниций. – М., 1992.
35. *Леви-Брюль Л.* Сверхъестественное в первобытном мышлении. – М., 1994. (Главы I - С. 27-55, II – С.56-86, III – С. 87-113, IX – С. 333-347).
36. *Леви-Строс К.* Структурная антропология. – М., 1985.
37. *Леви-Строс К.* Структурная антропология. – М., 2001.
38. *Лиотар Ж. – Ф.* Состояние постмодерна. – СПб., 1998.
39. *Лосев А. Ф.* Философия. Мифология. Культура. – М., 1991.
40. *Лосский Н. О.* Условия абсолютного добра. – М., 1991.

41. Лосский Н.О. Ценность и бытие // Лосский Н. О. Бог и мировое зло. – М., 1994.
42. Лотман Ю. М. Беседы о русской культуре. – СПб., 1994.
43. Лотман Ю. М. Семиосфера. – СПб., 2004.
44. Маклюэн М. Галактика Гутенберга. – М., 2000.
45. Малиновский Б. Научная теория культуры. – М., 2005.
46. Ортега-и-Гассет Х. Эстетика. Философия культуры. – М., 1991.
47. Ортега-и-Гассет Х. Что такое философия? – М., 1991.
48. Платон Пир. Соч. в 3-х т. Т. 2. – М., 1970.
49. Рассел Б. Почему я не христианин? – М., 1987.
50. Рикер П. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике. – М., 1995.
51. Риккерт Г. Науки о природе и науки о культуре. – М., 1998.
52. Руссо Ж. – Ж. Избранные сочинения. В 3-х т. – М., 1961.
53. Сепир Э. Избранные труды по языкознанию и культурологии. – М., 1995.
54. Соколов Е. Г. Аналитика масскульты. – СПб., 2001.
55. Сорокин П. Социальная и культурная динамика. – СПб., 2000.
56. Сумерки богов. – М., 1989. (Фрейд З. Будущность одной иллюзии С. 94-142, Фромм Э. Психоанализ и религия. С. 143-221).
57. Тайлор Э. Б. Первобытная культура. – М., 1989. Т
58. Тойнби А. Постижение истории. – М., 1991.
59. Тойнби А. Цивилизация перед судом истории. – М., 1996.
60. Тоффлер А. Третья волна. – М., 1999.
61. Уайт Л. Избранное. Науки о культуре. Эволюция культуры. – М., 2004.
62. Февр Л. Цивилизация: эволюция слова и группы идей // Февр Л. Бои за историю. – М., 1991.
63. Фрейд З. Неудовлетворенность культурой. – М., 1990.
64. Фрейд З. Психоанализ, религия, культура. – М., 1992.
65. Фромм Э. Бегство от свободы. – М., 1995.
66. Фромм Э. Психоанализ и этика. М., 1993.
67. Фуко М. Герменевтика субъекта. – СПб.: «Наука», 2007, -677 с.
68. Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук. – М., 1977.
69. Хайдеггер М. Путь к языку; Из диалога о языке; Слово // Хайдеггер М. Время и бытие. – М., 1998.
70. Хакен Г. Синергетика. – М., 2005.
71. Хейзинга Й. Homo Ludens. Человек играющий. – М., 1992.
72. Швейцер А. Культура и этика // Швейцер А. Упадок и возрождение культуры. – М., 1993.
73. Шпенглер О. Закат Европы. Т. 1. – М., 1993; Т. 2. – М., 1998.
74. Эко У. Заметки на полях «Имя розы». – М., 1989.
75. Элиаде М. Священное и мирское. – М., 1994.
76. Юнг К. Г. Архетип и символ. – М., 1991.
77. Ясперс К. Смысл и назначение истории. – М., 1991.

1. «Теорія та історія культури». Робоча програма. – СумДУ, 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
2. Щербина-Яковлева О.Ю. Текст лекцій з контрольними питаннями для самоперевірки. – СумДУ, 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
3. Гриценко Т. Б., Гриценко С. П., Кондратюк А. Ю. Культурологія. Навчальний посібник / К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 392 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-95.html>
4. Гуревич П. С. Словарь по культурологии / П. С. Гуревич. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: – <http://log-in.ru/books/slovar-po-kulturologii-gurevich-p-s-raznoe/>
5. Зязюн І., Семашко В. та ін.; Ред. М. М. Закович. Культурологія: українська та зарубіжна культура. Навчальний посібник / І. Зязюн, В.Семашко та ін. – К.: Знання, 2007. – 567 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.info-library.com.ua/books-book-99.html>
6. Руднев В. Словарь культуры XX века. М., 1999. –[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hghltd.yandex.net/yandbtm?url>

Бази даних, інформаційно-довідкові та пошукові системи:

- Інтернет-журнал «Культурологія». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kulturologia.ru/>
- Сайт «Культуролог» (теорія та філософія сучасної культури). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://culturolog.ru/index.php?option=com_weblinks&Itemid=14

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Лекції та практичні заняття з дисципліни проводяться в аудиторії, обладнаній відеопроєктором.

**РОБОЧИЙ РЕГЛАМЕНТ
МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ І ОЦІНЮВАННЯ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ»**

1. Структура навчальної дисципліни: (загальний обсяг = 150 год.; лекційних – 32 год., практичних – 32 год., лабораторних занять – немає; види індивідуальних завдань – немає; форма підсумкового контролю – диф. залік.

2. Організація навчального процесу: семестрів викладання – 1; модульних циклів – 2.

3. Шкала оцінювання з навчальної дисципліни: R = 100 балів протягом 1 семестру.

4. Розподіл рейтингових балів за видами навчальної роботи протягом семестру:

4.1. Робота на аудиторних заняттях – 60 балів, складаються із оцінок за відвідування лекційних занять і за роботу на практичних/семінарських заняттях) З них нараховуються за:

а) Відвідування лекційних занять – 15 б. (15 лекцій, 1 б./1 лекцію);

б) Робота студента на практичному (семінарському) занятті – 45 балів (15 практичних/семінарських занять, 3 бали за 1 заняття).

Окремі форми роботи студента, що оцінюються на практичному/семінарському занятті (3 бали за 1 заняття):

№ п/п	Вид роботи	Максимальна кількість балів за виконане завдання
1	Доповідь по питаннях плану семінарського заняття	1,0 бал
2	Участь студента в обговоренні питань плану семінарського заняття (доповнення, проблемні запитання з аналізом відповіді доповідача на поставлене запитання (рецензування)	1,0 бал
3	Самостійна робота творчо-аналітичного характеру чи тестування з метою перевірки знань поточного й уже вивченого раніше матеріалу дисципліни (блок тем, зокрема, з кількох тем лекційних занять, самостійної роботи студента (СРС), самостійної роботи на виявлення міжпредметних зв'язків тощо)	1,0 бал

с) **Контроль за результатами самостійної роботи студентів (СРС)** (разом 20 балів): види СРС, форми та строки звітності визначає викладач.

д) **Модульний контроль у формі тестування або відкритих запитань (письмово)** (20 балів): 2 модульні роботи; 10 балів за 1 роботу.

е) **Форма підсумкового контролю:** підсумковий семестровий контроль (ПСК).

5. **Підсумок рейтингових балів за навчальну дисципліну:** 100 балів

6. **Умови ліквідації заборгованостей з поточної та підсумкової роботи:** перескладання підсумкового модульного контролю студентами, які отримали рейтинговий бал за модульний цикл, що відповідає незадовільній оцінці (менше 60 балів = 3 E), проводиться не пізніше двох тижнів після атестаційного, якщо модульний цикл не є останнім у семестрі.

7. Оцінювання знань студента при перескладанні незадовільних оцінок поточного контролю, пропусків занять без поважних причин та ПМК (диф. заліку) здійснюється по мінімуму на «3E» = 60 б.

8. **Позитивні оцінки з модульного циклу в цілому та його складових не підвищуються.**

9. **Підсумкове семестрове оцінювання навчальної роботи студента** (оцінювання відповідно до отриманих за семестр рейтингових балів) здійснюється за такою шкалою:

Нац. п'ятибальна шкала оцін.	Шкала ECTS	Визначення	К-сть балів за навч. дисц.
5 (відмінно)	A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100
4 (добре)	B	ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89
	C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю помилок	74-81
3 (задовільно)	D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	64-73
	E	ЗАДОВІЛЬНО – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-63
2 (незадовільно)	<i>FX</i>	<i>НЕЗАДОВІЛЬНО – можливе повторне складання</i>	<i>35-59</i>
2 (неприйнятно)	<i>F</i>	<i>НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідний повторний курс з навчальної дисципліни</i>	<i>1-34</i>

– **Заохочувальні рейтингові бали з дисципліни** нараховуються:

а) за своєчасне та якісне виконання завдань підвищеної складності (до 30 балів; конкретне значення визначає викладач в залежності від обсягу виконаної додаткової роботи), а саме:

- перемогу в конкурсі соціально-культурних проектів (20 балів); участь у конкурсі соціально-культурних проектів (до 20 балів);
- наукову роботу (реферат (додатково студент може бути звільнений від складання комплексного письмового контролю, що враховує весь матеріал робочої програми), стаття, тези доповіді на студентській науковій конференції).

Бали за реферат (до 30 балів).

Бали за наукову статтю (до 15 балів). Додатково до цих балів може бути нараховано до 15 балів за умови публікації статті в науковому виданні.

Тези виступу на науковій конференції (до 7 балів), при їх публікації оцінювання збільшується ще на 7 балів.

- пошукову роботу поза межами завдань, які виносяться на аудиторні заняття (самостійний пошук літератури, тематичні підбірки матеріалів та їх презентація, участь у створенні баз даних, пошук і компілювання матеріалів навчальних збірників, інформаційних та методичних матеріалів, участь у польових соціологічних і соціокультурних (зокрема, етнографічних, культурно-історичних та ін.) дослідженнях тощо) (до 10 балів);

- творчо-аналітичну роботу (есе, презентації, аналітичний огляд наукової літератури та ін.), участь у тематичних конкурсах із даної дисципліни та суміжних галузей знань (до 10 балів);

- творчо-управлінську діяльність (власні творчі виставки, презентації творчих робіт, керівництво організаційним комітетом творчих конкурсів, концертів і т. д.) (до 10 балів);

- технічну допомогу організації культурно-масових заходів (концертів, виставок, мистецьких акцій, польових дослідженнях та ін.) в якості учасника, статиста, інтерв'юера (до 5 балів/1 захід, але не більше 10 балів за семестр);

б) систематичну продуктивну активність під час проведення аудиторних занять (до 10 балів) (якісно виконані самостійні роботи та доповнення на лекціях, участь у дискусіях, батлах, тематичних конкурсах, новаторських формах активної навчальної роботи, ведення словника з дисципліни (на вимогу викладача) тощо)

- Перескладання позитивних оцінок підсумкового контролю (диф. заліку) не допускається.

- Ліквідація академічної заборгованості з предмета в цілому здійснюється тільки з дозволу деканату.

Лектор потоку _____
(підпис)

О.Ю. Щербина-Яковлева
(Ініціали, прізвище)

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Н. Д. Світайло
(Ініціали, прізвище)

“ ____ ” _____ 2017 р.

ЗАВДАННЯ
підсумкового модульного контрольного випробування з дисципліни
«ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ КУЛЬТУРИ»
за ОКР «бакалавр»
напряму навчання 084_«Менеджмент соціокультурної діяльності»

1. Структура завдань

Завдання підсумкового модульного контролю з навчальної дисципліни «Теорія та історія культури» першого рівню складності містить два блоки: 1 – теорія культури; 2 – історія культури. Питання із дисципліни сформовані таким чином, щоб повністю зберегти структуру та логіку навчального курсу.

Кожен із двох блоків завдання фахового вступного випробування формується у вигляді переліку тестів і включає в себе десять питань, на кожне із яких пропонується чотири варіанти відповіді, одна із яких вірна (зразок завдання наведений у додатку 2).

Відповіді заносяться студентом у письмовій формі в аркуш відповіді (зразок аркушу відповіді наведений у додатку 2).

2. Критерії оцінювання відповідей

За кожну частину завдання можна отримати 50 балів (загалом 100 балів). Оцінювання відповіді в межах завдання здійснюється таким чином: 10 питань по 5 балів. За одне виправлення відповіді віднімається 2 бали. Далі підсумовується кількість отриманих балів за кожним завданням (тестом) і в цілому за виконане завдання. Студенти, які набрали менше 30 балів, отримують оцінку «незадовільно».

Передбачається наступна система переведення отриманих балів у національну шкалу оцінювання:

Кількість балів	91-100	90-61	60-30	29-1
Оцінка	відмінно	добре	задовільно	незадовільно

Варіант № 1

Блок 1. Загальна теорія культури

1. Предмет навчальної дисципліни «Теорія та історія культури»:
  - A) Різні форми поведінки людей;
  - B) Усі існуючі форми діяльності соціальних груп;
  - C) Закони утворення та розвитку штучного середовища людської життєдіяльності, надбудованого над природою;
  - D) Історичний розвиток матеріальних та духовних соціокультурних явищ.

2. Теорія культури як загальногуманітарна галузь знання:
  - A) Вивчає суспільство, природу, людину, продукти пізнавальної діяльності тощо;
  - B) Відображує продукти творчої діяльності людини;
  - C) Досліджує процеси формування доцільних форм людської поведінки;
  - D) Розробляє раціональні норми і правила життєдіяльності суспільства.

3. Теорія культури як міждисциплінарна галузь знання:
  - A) Пов'язана з історичними науками;
  - B) Пов'язана з історією, природознавством, педагогікою
  - C) Пов'язана з суспільствознавством, людинознавством, природничими науками;
  - D) Пов'язана з соціологією, етикою, правознавством, естетикою.

4. Теорія культури та релігієзнавство:
  - A) Розглядають світоглядні засади фантазійних та міфологічних уявлень людства про світоустрій;
  - B) Відображують релігію як багаторівневий комплекс продуктів духовно-практичної творчої діяльності людства;
  - C) Віддзеркалюють правові засади розгортання міжконфесійних та конфесійно-державних відносин в суспільстві;
  - D) Допомагають усвідомити розмаїття існування форм релігійної свідомості, культової діяльності, конфесійних організацій в різні історичні епохи.

5. Теорія культури та філософія:
  - A) Пов'язані світоглядними категоріями та принципами;
  - B) Теорія культури спирається на теоретично-концептуальні філософські підходи;
  - C) Філософія узагальнює культурологічні знання;
  - D) Філософія розробляє методологію культурологічного дослідження.

6. Поняття культурної діяльності:
  - A) Хороша, гарна праця людини;

- В) Діяльність, що відбувається із використанням штучних знарядь праці;
- С) Робота, що проводиться згідно попереднього плану, проекту, програми тощо;
- Д) Всі види діяльності, до яких здатна сучасна освічена людина.

7. Поняття культурного виробництва:

- А) Будь-яка людська праця;
- В) Праця на фабриках та заводах, результатом якої є предмети культури;
- С) Історична форма організації утворення культурних цінностей, яка є суттєвою характеристикою типа суспільства;
- Д) Виробка матеріального або духовного продукту в соціально організованих та контрольованих умовах, з використанням спеціальних технологій.

8. Структура культури: її основні складові:

- А) Матеріальні та духовні феномени;
- В) Побут, праця, виробництво, виховання, освіта, соціальна допомога, дозвілля;
- С) Навчання, спілкування, гра, продуктивна діяльність, дозвілля;
- Д) Артефакти, засоби комунікації, знання, практична діяльність, відносини, інститути.

9. Функції культури: історико-еволюційний погляд:

- А) Виховання нового покоління для збереження соціуму;
- В) Задоволення людської цікавості, потреби в грі, творчості;
- С) Забезпечення поступового розвитку поінформованості та технологічного обладнання для задоволення матеріальних і духовних потреб;
- Д) Забезпечення пристосування до екологічного середовища.

10. Поняття культурних універсалій:

- А) Артефакти, культурна свідомість, цінності культури, культурна діяльність, культурні інститути;
- В) Міф, релігія, філософія, мораль, право, наука, політика;
- С) Мова, діяльність, потреби, інтереси, мета, завдання, регулятиви, алгоритми;
- Д) Відчуття, логічне мислення, буденне мислення, теоретичне пізнання, аналіз, синтез, узагальнення, класифікація.

Блок 2. Історія української культури

1. Провідні ознаки стародавньої культури східних слов'ян:

- А) Поклоніння деревам як символам міцної родової влади батьків;
- В) Поклоніння жіночим божествам, русаліям, мавкам тощо;
- С) Поклоніння Білобогу і Чорнобогу;

D) Землеробство, патріархат, поклоніння чоловічим божествам (Сварог, Дажбог, Перун, землеробська та побутова магія), відсутність зовнішньополітичних зв'язків, моногамія, примітивний побут.

2. Основні риси розквіту культури Київської Русі:

A) Утворення писемності на побутових речах (черти і резі);

B) Утворення школи при церкві;

C) Розповсюдження писемності в формі глаголиці та кирилиці;

D) Торговий обмін, зовнішні політичні та культурні зв'язки, запровадження християнства, візантійський календар, поширення писемності, розвиток церковної архітектури, живопису, іконопису, музики.

3. Головні досягнення книжної справи в X – XIV ст.:

A) Поширення перекладної європейської церковної літератури;

B) Утворення заставок та мініатюр на початку книги та в її тексті;

C) заснування при храмах, монастирях та князівських дворах бібліотек;

D) Утворення найвизначніших пам'яток давньоруської рукописної літератури – Остромирове Євангеліє, «Ізборник Святослава», «Слово про закон і благодать», «Руська Правда», «Повість минулих літ», «Повчання дітям», «Слово о полку Ігореві»;

4. Основні риси культурно-просвітницької діяльності братських шкіл (XV — XVII ст.):

A) Це релігійні та культурно-просвітницькі організації міщан, утворені при церковних парафіях (Львів, Київ, Луцьк, Острог, Перемишль, Тернопіль);

B) Це організації, які зверталися зі скаргами на дії польської адміністрації до судів, посилали посольства до короля тощо;

C) Це організації, що проводили широку культурно-освітню діяльність, організували навчальні заклади, робили на ниві просвітництва, підтримували книгодрукування, збирали бібліотеки;

D) Це громадянські спільноти, які відкривали школи.

5. Розвиток книгодрукування в Україні XVI ст.:

A) Створення Іваном Федоровим у м. Львів друкарні (1573) та видання збірки описів життя святих «Апостол»;

B) Видання [«Острозької Біблії»](#) (1581);

C) Відкриття друкарні в [Києво-Печерській лаврі](#);

D) Відкриття близько 40 стаціонарних та пересувних друкарень.

6. Нові явища в українській культурі в II пол. XVI – I пол. XVII ст. Розвиток освіти:

A) Організація науково-культурного центру в Острозі, Києво-Печерській лаврі, а особливо з відкриттям Києво-Могилянської академії.

B) Навчання представників України в Краківському, Болонському, Празькому та ін. університетах;

С) Відкриття Острозької греко-слов'яно-латинської школи (1576 р.) як навчального закладу вищого ступеня;

Д) Улаштування братських шкіл в містах (Львів. Київ).

7. Особливості формування українського Відродження.

А) Формування зацікавленості в суспільно-політичній проблематиці, питаннях етики й естетики (сер. XVI ст.);

В) Розроблення ранньогуманістичних та реформаційних ідей, формування історичної самосвідомості українського народу, розвиток ідеалу гуманістичного патріотизму (друга пол. XVI – поч. XVII ст.);

С) Відокремлення гуманістичних ідей від реформаційних, відкидання їх (друга третина XVII – початок XVIII ст.);

Д) Поширення ідей гуманізму на підґрунті переходу феодалізму в просте товарне виробництво; розвиток міст, запровадження магдебуржського права (економічна незалежність міст).

8. Ренесансний стиль в архітектурі і містобудуванні мистецтво XVII – 1-й пол. XVIII ст.:

А) «Зрубні храми» – трибанні та п'ятибанні церкви;

В) Кам'яна кладка з міцними стінами і кількома вежами (галицька архітектурна школи); споруди оборонного типу (Олинська школа);

С) Замки з бастіонами у формі квадрата (м. Золочів, м. Підбірці), у формі п'ятикутника (м. Броди);

Д) Церковні споруди в м. Львів (тридільна і трикупольна церква Св. Успення Богородиці, Вежа Корнякта, Каплиця Кампіанів, Каплиця Боїмів, костьол св. Апостолів Петра і Павла).

9. Козацтво як явище історії та культури:

А) Організація професійних воїнів, фізично та ідеологічно підготовлених, які головним завданням вважали оборону церкви та віри;

В) Масовий рух чоловіків, які вирушували в степи «на уходи» полювати, рибалити, згодом утворювали військові об'єднання (поч. з XV ст.);

С) Вільні чоловічі об'єднання, що побудували I-у фортецю на о. Хортиця (1550 р.), протягом 3-х століть визначали провідні напрями економічного, політичного і культурного.. розвитку України;

Д) Соціально активний прошарок населення, який брав активну участь в опозиційному русі українського міщанства, православного духівництва, частини української шляхти проти політики національних політичних та релігійних утисків.

10. Розвиток літератури на поч. XIX ст.:

А) Розвиток традицій класицизму (творчість І. Котляревського, П. Гулака-Артемівського, Г. Квітки-Основ'яненки);

В) Розвиток романтизму (Харківський гурток – Л. Боровиковський, А. Метлинський, М. Костомаров; Галицька спільнота «Руська трійка» – Я. Головацький, І. Вагилевич, М. Шашкевич);

С) Розквіт романтизму (Наддніпрянина, Київ – Т. Шевченка, П. Куліша);

Д) Розвиток бурлескно-травестійного жанру, використання народної мови, утворення нової української літератури –І. Котляревський).

АРКУШ ВІДПОВІДІ
під час підсумкового модульного контрольного випробовання з навчальної
дисципліни «Теорія та історія культури»
за ОКР «бакалавр»
напряму навчання 6.020106 «Менеджмент соціокультурної діяльності»

Варіант № ____

Блок 1

№ питання	A	B	C	D	№ питання	A	B	C	D	№ питання	A	B	C	D
1	☐	☐	☐	☐	2	☐	☐	☐	☐	3	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	5	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐										

Блок 2

№ питання	A	B	C	D	№ питання	A	B	C	D	№ питання	A	B	C	D
1	☐	☐	☐	☐	2	☐	☐	☐	☐	3	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐	5	☐	☐	☐	☐	6	☐	☐	☐	☐
7	☐	☐	☐	☐	8	☐	☐	☐	☐	9	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐										

УВАГА!!! Завдання мають кілька варіантів відповідей, серед яких лише один правильний. Виберіть правильний, на Вашу думку, варіант та позначте його, як показано на зразку. **Кількість виправлень впливає на загальну оцінку роботи!**

A	B	C	D
☒	☐	☐	☐

Кількість правильних відповідей – _____;

Кількість балів за них – _____;

Кількість виправлень – _____;

Знято балів за виправлення – _____;

Всього балів

з врахуванням знятих – _____;

Оцінка – _____.

(числом та прописом)

Викладач _____

(підпис)

_____ (прізвище, ініціали)